

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL

A törvénymódosítás hatására élénkül a bankok versenye a fogyasztókért

Az Országgyűlés következő ülésnapján zárószavazásra kerülő törvénymódosítás korlátok közé szorítja a bankok egyoldalú szerződésmódosításra vonatkozó gyakorlatát. Szemben a Bankszövetség állásfoglalásával a Gazdasági Versenyhivatal (GVH) szerint a változások hatására élénkül a bankok közötti verseny, így a hitelkihelyezés lassulására, a hitelek drágulására emiatt nem kell számítani.

A GVH még 2007 februárjában indított ágazati vizsgálatot a bankszektorban, mert észlelte, hogy a lakossági és a kisvállalati piacon bizonyos termékek esetében ritkán fordul elő, vagy magas költséggel jár a bankváltás, így ez a piaci verseny torzulását vagy korlátozódását okozhatja. A versenyhatóság már a vizsgálat indulása előtt gyanította, hogy a bankok javára fennálló szerződéses aszimmetria alkalmas lehet arra, hogy az adósokat benntartsa a számukra kedvezőtlené vált hitelkonstrukciókban és a bankok ezt a számukra előnyös helyzetet kihasználva egy megfelelően működő versenypiachoz képest szokatlan mértékű előnyöket élveznek. Az ügyfelek fogvatartottsága miatt a verseny érezhetően gyengülhet, ami végső soron az ügyfelek számára káros.

A 2008 decemberében lezárult ágazati vizsgálat eredményei a GVH gyanúját igazolták. Az ágazati vizsgálat megállapította, hogy a bankváltással kapcsolatos nehézségek miatt a hitelpiacokon a jellemzően hosszú távú szerződéses kapcsolatokban jelentős aszimmetria figyelhető meg a szolgáltatók javára. A vizsgálat során a hiteltermékek esetében a GVH négy olyan tényezőt azonosított, amelyek a versenyt torzítják. Ezen problémák megoldására a versenyhatóság több javaslatot is tett.

1. Az egyoldalú szerződésmódosítások jelenlegi gyakorlata:

A jelenlegi gyakorlat nem biztosít az ügyfelek számára megfelelő lehetőséget arra nézve, hogy érdemben reagálhassanak az általuk esetlegesen elfogadhatatlannak tekintett banki változtatásokra. A GVH ennek kiküszöbölése érdekében olyan szabályozás kialakítását kezdeményezte, aminek hatására az egyoldalú szerződésmódosítás az egyes szerződések esetében csak akkor következhet be, ha az objektíven igazolható, és a banküzem szempontjából külső eseménynek tekinthető.

2. A bankváltás költségei:

A GVH szerint a hitelpiacokon a bankváltás jelentős költségekkel jár. A bankváltás díja rendkívül magas, azok minimális mértéke a vizsgált hiteltermékek esetében a futamidőtől függően a hitel jelenértékének 4-10 százalékát teszi ki. A GVH ezért javasolta, hogy az európai szabályozási kezdeményezésekkel összhangban, illetve azt részben kiterjesztve az egyik legjelentősebb díj, a végtörlesztési díj kerüljön maximálásra.

3. Az árak összehasonlíthatósága:

A bankok szolgáltatásainak ára nehezen összehasonlítható, ami az ügyfelek számára nehezíti a pénzügyintézetek magatartásának értékelését. A GVH ezért kezdeményezte egy független, ellenőrizhető termék-összehasonlító honlap létrehozását.

4. Az állami támogatások hordozhatóságának hiánya:

Ez a szabály tovább erősíti a szerződésen belüli aszimmetriát a hitelnyújtók javára, hiszen egy esetleges hitelkiváltási döntés esetén az ügyfeleknek a támogatás elvesztésével is számolniuk kell. Annak érdekében, hogy a hitelfelvevők helyzete erősödjön ezekben a szerződéses kapcsolatokban, a GVH javasolta a támogatás hordozhatóságának megteremtését.

A GVH örömmel vette tudomásul, hogy a fenti javaslatainak végleges megfogalmazása után törvénymódosító javaslat készült a felvetett problémák egy részének (korlátlanul alkalmazható egyoldalú szerződésmódosítás, árak összehasonlíthatósága, bankváltás költségeinek csökkentése) megoldására.

A jogszabály-módosítás elfogadása után a GVH meggyőződése szerint élénkülni fog a verseny a bankszektorban és az ügyfelek az eddignél jobban járnak. Ez így van még akkor is, ha a legutolsó javaslat a jelzálog-hitelintézetek által nyújtott jelzálog-hitelszerződés alapján nyújtott hiteleket kivonja a verseny erősödését biztosító szabályok alól.

A GVH furcsállja azonban, hogy a Bankszövetség kommunikációjában azzal riogat, hogy az ügyfelek érdekeit védő és a verseny számára kedvező törvénymódosítás miatt az fogyasztók az eddigieknél nehezebben jutnak majd hitelhez, és többet kell fizetniük a nekik folyósított kölcsönökért. (A GVH a mai napon levéllel fordult a Magyar Bankszövetséghez felhívva a figyelmet arra, hogy a Bankszövetség szándékosan ne magyarázza félre a kialakított új szabályrendszert.)

A jelenlegi tapasztalatok abba az irányba mutatnak, hogy az árak keresleti piacon alakulnak ki, ahol nem kizárólag a tényleges költségek, hanem a fogyasztók fizetési hajlandósága a meghatározó. A GVH elemzései azt is mutatták, hogy a magyar kamatfelárak nemzetközi összehasonlításban még régiós (cseh, lengyel és szlovák) szinten is meglehetősen magasak. Ennek alapján jelentős áremelkedés a törvénymódosítás hatására nem várható különösen akkor, ha az ügyfelek élnek az új szabályozás adta lehetőségeikkel, amelyek révén a bankváltás költségei jelentősen – az ügyfelek számára hátrányos szerződés módosítás esetén ingyenes kilépés – csökkennek. Ez pedig kellő visszatartó erőt jelenthet a bankok számára. Ha mégis áremelkedésre kerülne sor, az elsősorban a makrogazdasági kockázatok növekedését jelezné, ellentétben a Bankszövetség érvelésével. Ugyanakkor egy általános áremelkedési tendencia azt is jelezheti a versenyhatóság számára, hogy a piaci szereplők versenyjogba ütköző, tiltott versenykorlátozó gyakorlatot folytatnak.

A törvénymódosítás hatására várhatóan rendelkezésére állnak majd a változó kamatozású termékek is. A jelenlegi szabályozás és gyakorlat azt eredményezte, hogy ilyen termék Magyarországon tulajdonképpen nem létezik, hiszen valamennyi esetben változtatható, és nem változó a kamat. Ennek fogyasztók felé érzékelhető következménye, hogy a bankok a kedvezőtlen változásokat azonnal továbbadják, a kedvezőeket pedig nem vagy csak kisebb-nagyobb mértékben és azt is jelentős késéssel. Az új szabályozás szerint nem minősül majd szerződésmódosításnak, ha egy előre meghatározott referencia-kamatlábbhoz kötötten módosulnak majd a törlesztő részletek. Ha a hitelfelvevő úgy gondolja, hogy egy hitel futamideje során a külső feltételek, a gazdaság változásának ingadozása kockázatát magára vállalja a kedvezőbb feltételek reményében, ezt megteheti ellenőrizhetőbb, változó kamat

formájában. A piac tehát remélhetőleg kitermeli a megoldásokat (például a bankbetétekben is megjelent már ilyen termék), csak arra kell figyelni, hogy ne alakulhasson ki olyan környezet, ami megakadályozza ezeknek a termékeknek bevezetését, működését.

A GVH úgy látja, hogy a törvénymódosítás elfogadása komoly lépés a bankpiaci verseny élénkítése és a bankszektor hatékonyságának javítása, továbbá a fogyasztói jólét növelése felé. A GVH ágazati vizsgálati jelentésében megfogalmazott további két javaslatának későbbi megvalósulása további lépéseket jelenthet a verseny kiteljesedése irányába.

Budapest, 2009. március 20.

Gazdasági Versenyhivatal
Kommunikációs Csoport

További információ:

Mihálovits András

Gazdasági Versenyhivatal

cím: 1054 Budapest, V. ker. Alkotmány u.5.

levél: 1245 Budapest, 5. Pf. 1036

tel: +36-30 618-6618

email: Mihalovits.Andras@gvh.hu

<http://www.gvh.hu>